

Poznań, dnia 30 marca 2026 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

NP-II.4131.1.49.2026.9

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.).

orzekam

nieważność § 1 ust. 2 w zakresie zwrotu: "9) właściciel nieruchomości, na podstawie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podlega kontroli co najmniej raz na 2 lata, w trakcie kontroli obowiązany jest okazać umowę na odbiór nieczystości ciekłych oraz dowody ponoszenia opłat za usługi odbioru nieczystości ciekłych z ostatnich 2 lat" uchwały nr XXX/207/2026 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 24 lutego 2026 r. zmieniającej uchwałę Nr XX/180/2020 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Międzychód - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 24 lutego 2026 r. Rada Miejska Międzychodu podjęła uchwałę nr XXX/207/2026 zmieniającą uchwałę Nr XX/180/2020 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Międzychód, zwanej dalej: "uchwałą". Uchwałę podjęto na podstawie "art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) oraz art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733)", po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 2 marca 2026 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Poprzez działanie na podstawie i w granicach prawa w zakresie podejmowania uchwał przez organy jednostek samorządu terytorialnego rozumieć należy działanie zgodne z przepisami regulującymi podstawy prawne podejmowania uchwał; przepisami prawa ustrojowego; przepisami prawa materialnego oraz zgodne z przepisami regulującymi procedurę podejmowania uchwał (por. wyrok WSA w Łodzi z 21 stycznia 2009 r., III SA/Łd 564/08; wyrok NSA oz. we Wrocławiu z 20 kwietnia 1999 r., II SA/Wr 364/98).

W myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733), zwanej dalej: "ustawą", rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Regulamin jest aktem prawa miejscowego.

Zakres przedmiotowy regulaminu określa art. 4 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym "Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące:

1) wymagań w zakresie: a) selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady, b) selektywnego zbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób umożliwiający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, które zapewniają przyjmowanie co najmniej odpadów komunalnych: wymienionych w lit. a, odpadów niebezpiecznych, przeterminowanych leków i chemikaliów, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych, które powstały w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon oraz odpadów tekstyliów i odzieży, a także odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, c) uprzątkowania błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego, d) mycia i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi; 2) rodzaju i minimalnej pojemności pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i worków oraz utrzymania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, przy uwzględnieniu: a) średniej ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach, b) liczby osób korzystających z tych pojemników lub worków; 2a) utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów; 3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego; 4) (uchylony); 5) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami; 6) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta

domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku; 7) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach; 8) wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania".

Stosownie do art. 4 ust. 2a ustawy rada gminy może także w regulaminie: "1) wprowadzić obowiązek selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych innych niż wymienione w ust. 2 pkt 1 lit. a i b oraz określić wymagania w zakresie selektywnego zbierania tych odpadów; 2) postanowić o zbieraniu odpadów stanowiących części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy odrębnie od innych bioodpadów stanowiących odpady komunalne; 3) określić dodatkowe warunki dotyczące ułatwienia prowadzenia selektywnego zbierania odpadów przez osoby niepełnosprawne, w szczególności niedowidzące; 4) określić wymagania dotyczące kompostowania bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostownikach przydomowych na terenie nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi oraz zwolnić właścicieli takich nieruchomości, w całości lub w części, z obowiązku posiadania pojemnika lub worka na te odpady; 5) określić warunki uznania, że odpady, o których mowa w pkt 1 oraz w ust. 2 pkt 1 lit. a i b, są zbierane w sposób selektywny; 6) wprowadzić obowiązek stosowania indywidualnego oznakowania pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych w sposób, który pozwoli na identyfikację: a) właściciela nieruchomości, na której są wytwarzane odpady komunalne, lub b) osób wymienionych w art. 1 pkt 1 lit. b - w przypadku podjęcia uchwały, o której mowa w art. 2a ust. 1; 7) określić sposób zgłaszania lokalizacji miejsca gromadzenia odpadów przez właściciela nieruchomości w celu zapewnienia prawidłowej realizacji usługi odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości; 8) wprowadzić inne obowiązki dotyczące utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości".

W orzecznictwie sądowoadministracyjnym wyrażono pogląd, iż postanowienia regulaminu, jako aktu prawa miejscowego nie mogą w szczególności wykraczać poza zakres ustawowego upoważnienia, być niezgodne z innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz powtarzać regulacji zawartych w tych przepisach ani też formułować ustanawianych w nim nakazów lub zakazów w sposób niejasny lub niejednoznaczny. Naruszenie któregośkolwiek z tych wymogów będzie, co do zasady, skutkowało nieważnością wadliwego przepisu (por. wyrok WSA we Wrocławiu z 14 lipca 2022 r., II SA/Wr 78/22).

Tymczasem, w § 1 uchwały postanowiono: "W Uchwale nr XX/180/2020 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Międzychód (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 1589, 2023 poz. 2852, 2024 poz. 10244) wprowadza się następujące zmiany: (...); 2) Treść § 15 otrzymuje następujące brzmienie: (...); 9) właściciel nieruchomości, na podstawie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości

i porządku w gminach, podlega kontroli co najmniej raz na 2 lata, w trakcie kontroli obowiązany jest okazać umowę na odbiór nieczystości ciekłych oraz dowody ponoszenia opłat za usługi odbioru nieczystości ciekłych z ostatnich 2 lat.”

Zgodnie z art. 5 ust. 6 ustawy, nadzór nad wykonywaniem obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 ustawy, w tym obowiązków określonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, został powierzony przez ustawodawcę wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Również kwestia kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy została unormowana ustawowo. Sprawowanie tej kontroli zostało powierzone wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (art. 9u ust. 1 ustawy). Jednocześnie ustawodawca przewidział, że "do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska" (art. 9u ust. 2 ustawy). Przepis art. 379 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawa ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647), zwanej dalej: "p.o.ś." wprowadza możliwość (ale nie obowiązek) upoważnienia przez organy kontrolne do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych. Ponadto w art. 379 ust. 3 p.o.ś. sformułowany został katalog uprawnień kontrolującego, obejmujący prawo żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwanie osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego (pkt 3); żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli (pkt 4). W art. 379 ust. 6 p.o.ś. ustawodawca zobowiązał kierownika kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowaną osobę fizyczną do umożliwienia przeprowadzenia kontroli, a w szczególności do dokonania czynności, o których mowa w ust. 3.

Podsumowując, w ocenie organu nadzoru przepisy ustawy nie zawierają upoważnienia do normowania przez prawodawcę miejscowego jakichkolwiek kwestii odnoszących się do kontroli i nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków określonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt II OSK 1160/17: "Wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma ustawowo określone zasady realizacji kontroli przez powołane do pomocy temu organowi jednostki organizacyjne. Wyłącza to wkroczenie w tę materię regulacji aktem prawa miejscowego. Nie jest dopuszczalne zamieszczenie w akcie prawa miejscowego zapisów o charakterze informacyjnym".

Powyższe uchybienie ma charakter istotnego naruszenia prawa, rodzącego konieczność stwierdzenia nieważności § 1 ust. 2 uchwały w zakresie zwrotu: "9) właściciel nieruchomości, na podstawie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podlega kontroli co najmniej raz na 2 lata, w trakcie kontroli obowiązany jest okazać umowę na odbiór nieczystości ciekłych oraz dowody ponoszenia opłat za usługi odbioru nieczystości ciekłych z ostatnich 2 lat.”.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.
2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(kwalifikowany podpis elektroniczny)

Otrzymują:
Rada Miejska Międzychodu
Burmistrz Międzychodu